

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:2869

av Markus Wiechel och Jennie Åfeldt (båda SD)

Krav på uppehållsrätt från Försäkringskassan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstifta kring krav på uppehållsrätt för utbetalning av stöd från Försäkringskassan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en lagstiftning för att möjliggöra återbetalningskrav när bidrag betalats ut felaktigt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en generell justering av lagstiftningen för att undvika fusk och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En grundläggande och viktig princip för att ett välfärdsland som Sverige ska fungera är att samhällsservicen sker för en specifik grupp som gemensamt finansierar den. Svenska myndigheter ansvarar för svenska medborgare på samma sätt som myndigheter i andra länder ansvarar för sina medborgare.

Sedan 2013 får Försäkringskassan inte ta hänsyn till om den som söker bidrag hos den är i Sverige lagligt eller inte på grund av en ny lagtolkning. Försäkringskassan ska i och med detta enbart ta ställning till om personen bedöms bo i Sverige eller inte. Det innebär att personer från ett annat EU-land som saknar uppehållsrätt kan få bidrag som barnbidrag, föräldrapenning och bostadsbidrag, på bekostnad av övriga skattebetalare.

Krav på att en sökande ska ha jobb eller bostad för att anses vara bosatt i Sverige saknas, utan vad som är grunden för Försäkringskassan är helhetsbedömningen där den

sökandes avsikter att stanna i landet vägs in. Det enda som egentligen sker är att den sökande kan få visa utdrag på att vederbörande gått ur socialförsäkringssystemet i hemlandet. I övrigt är det enbart personens egna uppgifter som Försäkringskassan bygger sin bedömning på och den kan inte ställa något som helst krav på rätt att uppehålla sig i Sverige eller ens redogöra för en aktuell adress.

Avsaknaden av krav på laglig vistelse innebär inte bara orättvisa utan det försämrar enligt Försäkringskassan likaså möjligheten att kontrollera att bidrag inte betalas ut på fel grunder. Trots att felaktigheter upptäckts och utbetalningar har skett kan inte Försäkringskassan dra tillbaka bidragen då den enbart får göra en bedömning om personen i fråga bor i Sverige vid det aktuella tillfället. Så länge som en bidragstagares livsvillkor anses vara desamma och vederbörande har beviljats bidrag tidigare måste bidragen fortsätta att betalas ut. Eftersom de som saknar vistelserätt i Sverige inte heller är folkbokförda här kan de enkelt flytta utomlands och samtidigt behålla bidrag från Försäkringskassan, vars kontrollmöjligheter ytterligare försvåras.

Principen om lika inför lagen borde nog de flesta idag hålla med om är sund. Idag är det dock inte så det fungerar inom alla samhällsområden. Dels har Försäkringskassan sämre kontroll över utbetalningar till vissa EU-medborgare, dels kan den inte dra tillbaka bidrag även om handlingar varit falska. Riksdagen bör därför ge regeringen i uppgift att återkomma med förslag som syftar till att krav på uppehållsrätt tas fram, att återbetalningskrav ska bli möjligt samt att det görs en generell justering av lagstiftningen för att förhindra fusk inom detta område.

Markus Wiechel (SD)

Jennie Åfeldt (SD)